

CUPRINS

I. Noțiuni introductive. Disciplina dreptului internațional privat european. Izvoarele dreptului internațional privat european. Corelația dintre dreptul internațional privat european și raporturile de comerț internațional. Rolul Curții de Justiție a Uniunii Europene (C.J.U.E.)	1
1. Noțiuni introductive	1
1.1. Ce este dreptul internațional privat european?	1
1.2. Pilonii dreptului internațional privat european	4
1.2.1. Competența jurisdicțională	4
1.2.2. Competența legislativă (sau conflictele de legi)	6
1.3. Instituții specifice dreptului internațional privat/dreptului internațional privat european	7
1.3.1. Calificarea	8
1.3.2. Ordinea publică și normele de aplicație imediată	9
1.3.3. Retrimiteria	12
1.4. Corelația dintre dreptul internațional privat european și raporturile de comerț internațional	13
2. Izvoarele dreptului internațional privat al UE (generale și specifice raporturilor de comerț internațional).	
Rolul C.J.U.E.	14
2.1. Rolul C.J.U.E. în interpretarea dreptului european	19
2.2. Un Cod al dreptului internațional privat european?	21
2.3. <i>Soft law</i> în dreptul internațional privat european	22
II. Comerțul online și offline în Uniunea Europeană. Contractele de adeziune. Norme aplicabile raporturilor comerciale cu element de extraneitate	25
1. Comerț online și offline: delimitări	26
1.1. Contractele de adeziune în UE	26
1.1.1. Ce este contractul de adeziune?	27
1.1.2. Contractele smart în UE	29
1.1.3. Ce sunt clauzele abuzive din contractul de adeziune B2C și B2B?	32
1.2. Contractele electronice în UE	37
1.2.1. Clasificarea contractelor electronice	39
1.2.2. Reglementarea comerțului electronic în UE	41

2. Competența jurisdicțională în soluționarea litigiilor privind contractele electronice în UE _____	44
2.1. Competența jurisdicțională în soluționarea litigiilor privind contractele electronice B2B _____	44
2.1.1. Convenția atributivă de jurisdicție _____	47
2.1.1.1. Regimul general al convențiilor atributive de jurisdicție în Regulamentul (UE) Bruxelles I _____	47
2.1.1.2. Convenția atributivă de jurisdicție în Convenția de la Haga din 2005 _____	55
2.1.2. Prorogarea tacită de competență _____	56
2.1.3. Competența jurisdicțională în soluționarea litigiilor privind contractele electronice B2B, când convenția atributivă de jurisdicție este nevalidă sau lipsește _____	57
2.2. Competența jurisdicțională în soluționarea litigiilor privind contractele electronice B2C _____	67
2.2.1. Cine este consumatorul? _____	67
2.2.2. Clauze atributive de jurisdicție în contractele B2C _____	72
2.2.3. Prorogarea tacită de competență în contractele B2C _____	73
2.2.4. Competența jurisdicțională în soluționarea litigiilor privind contractele electronice B2C, când convenția atributivă de jurisdicție este nevalidă sau lipsește _____	73
2.2.4.1. Condițiile aplicării regulilor protective de competență în contractele B2C _____	74
2.2.4.2. Regulile de competență aplicabile contractelor B2C _____	79
3. Legea aplicabilă contractelor electronice în UE _____	81
3.1. Legea aplicabilă contractelor electronice B2B _____	82
3.1.1. Alegerea legii aplicabile contractului electronic B2B _____	82
3.1.2. Limitele autonomiei de voință în cazul intervenției ordinii publice și a normelor de aplicație imediată _____	86
3.1.2.1. Noțiunea, reglementarea și domeniul de aplicare a ordinii publice și a normelor de aplicație imediată _____	87
3.1.2.2. Utilizarea normelor de aplicație imediată în soluționarea litigiilor privind contracte de comerț internațional în UE _____	91

3.1.3. Legea aplicabilă contractelor electronice B2B în lipsa alegerii _____	94
3.2. Legea aplicabilă contractelor electronice B2C _____	98
3.2.1. Legea aplicabilă contractelor electronice B2C. Regula _____	98
3.2.2. Alegerea legii aplicabile contractelor electronice B2C _____	99
3.2.3. Contracte excluse din sfera de aplicare a art. 6 Regulamentul Roma I _____	101

III. Comerțul electronic în Uniunea Europeană. Industria

datelor: participanți, operațiuni _____	103
1. Ce reprezintă datele? _____	103
2. Tipuri de date _____	105
2.1. Tipuri de date în funcție de proveniență _____	105
2.2. Tipuri de date în funcție de natura lor _____	107
3. Regimul juridic al datelor _____	111
4. Comerțul cu date _____	117
4.1. Comerțul cu open data _____	118
4.2. Rolul brokerului de date în comerțul cu date _____	118
4.2.1. Cine este brokerul de date? _____	119
4.2.2. Care este rolul brokerului de date? _____	120
4.2.3. Brokerii de date prelucrează legal datele personale? _____	122
4.2.4. Marketingul direct (targeted advertising) și Google _____	124
5. Transferul de date în comerțul cu date _____	125
5.1. Care sunt regulile UE ce trebuie respectate la transferul transnațional de date cu caracter personal? _____	125
5.1.1. Transferul este liber, dacă în statul terț există un nivel adecvat al protecției datelor cu caracter personal _____	126
5.1.2. Datele se transferă în statul terț, în absența unui nivel adecvat de protecție a datelor, în anumite cazuri expres prevăzute și de strictă interpretare _____	128
5.1.3. Transferul datelor are loc când sunt asigurate garanții adecvate a protecției acestora _____	128
5.2. Transferul de date prin prisma dreptului internațional economic și al investițiilor internaționale _____	130

IV. Comerțul electronic în Uniunea Europeană. Soluționarea litigiilor în materia datelor cu caracter personal	132
1. Clarificări introductive	133
1.1. Cine este persoana vizată?	133
1.2. Cine răspunde de protecția datelor?	134
1.3. Ce înseamnă context internațional?	135
1.4. Ce fel de prejudicii poate suferi persoana vizată?	136
1.5. Calificarea răspunderii pentru repararea prejudiciului suferit de persoana vizată	138
1.6. Care sunt căile pe care le poate urma persoana vizată pentru restabilirea dreptului încălcat?	140
2. Autoritatea competentă pentru restabilirea dreptului încălcat	141
2.1. Calea administrativă	141
2.1.1. Calea administrativă utilizată de persoana vizată	141
2.1.1.1. Ce înseamnă reședință obișnuită?	142
2.1.1.2. Ce înseamnă loc de muncă al persoanei vizate?	142
2.1.1.3. Ce înseamnă loc în care s-a produs încălcarea?	143
2.1.1.4. Forum shopping în determinarea autorității competente	144
2.1.2. Operatorul sau persoana împuternicită de operator în procedurile administrative	144
2.2. Calea judiciară	147
2.2.1. Acțiunea judiciară introdusă împotriva autorității de supraveghere	147
2.2.1.1. Acțiunea judiciară introdusă împotriva autorității de supraveghere de către persoana vizată	147
2.2.1.2. Acțiunea judiciară introdusă împotriva autorității de supraveghere de către operator sau împuternicitul operatorului	148
2.2.2. Acțiunea civilă introdusă împotriva unui operator sau unei persoane împuternicite de operator	150
2.2.2.1. Acțiunea în apărarea și restabilirea dreptului încălcat	150
2.2.2.2. Acțiunea în repararea prejudiciului	151

2.2.2.3. Acțiuni colective (Class actions) reglementate de GDPR _____	153
2.2.2.4. Acțiuni colective (Class actions) rezervate profesioniștilor _____	158

V. Economia colaborativă și dreptul internațional privat european. Locul platformei colaborative, a prosumatorului și a consumatorului în contractele specifice economiei colaborative _____	160
1. Ce este economia colaborativă? _____	160
2. Participanții în raporturile specifice economiei colaborative _____	163
2.1. Platforma colaborativă online _____	164
2.1.1. Ce este platforma online? Ce este platforma colaborativă online? _____	164
2.1.2. Clasificarea platformelor online _____	166
2.1.3. Probleme juridice referitoare la platformele colaborative online _____	169
2.1.3.1. Accesul la piață a platformelor colaborative _____	169
2.2. Prestatorul de servicii. Cine este prestatorul de servicii, numit și prosumator, în economia colaborativă? _____	175
2.2.1. Prestatorul de servicii în România _____	180
3. Contractele internaționale specifice economiei colaborative _____	182
3.1. Contractul încheiat între platformă și prestatorul de servicii _____	182
3.1.1. Prosumatorul este consumator în contractul încheiat cu platforma colaborativă? _____	183
3.1.2. Legea aplicabilă și instanța competentă în cazul litigiilor rezultate din contractele încheiate între platformă și prestatorul de servicii _____	185
3.1.2.1. Prestatorul de servicii este un profesionist _____	186
3.1.2.2. Prestatorul de servicii este un prosumator _____	187
3.2. Contractul încheiat între prestatorul de servicii și utilizator _____	188

VI. Investițiile internaționale în Uniunea Europeană. Tipuri de investiții și de investitori	191
1. Noțiunea de investiție	192
2. Investițiile în acțiuni și părți sociale	196
3. Investițiile în instrumente financiare în UE	197
3.1. Tipuri de instrumente financiare	198
3.2. Investitorii în instrumente financiare	200
3.3. Contractul de adeziune încheiat de investitor cu intermediarul	202
3.4. Mijloace de protecție a investitorilor în instrumente financiare	203
3.5. Reguli de drept internațional privat european în materia instrumentelor financiare	207
3.6. Răspunderea furnizorului de servicii financiare pentru prejudiciile cauzate investitorilor	212
4. Tipuri de investitori în UE	218
4.1. Investitorul persoană fizică. Business angel	219
4.2. Investitorul persoană fizică. Crowdfunder	221
4.2.1. Forme de crowdfunding	222
4.2.2. Reglementarea finanțării participative (crowdfunding) în UE	223
5. Individualizarea investitorilor în raporturile de investiții	225
5.1. Individualizarea investitorului – persoană fizică	225
5.2. Individualizarea investitorului – persoană juridică	226
VII. Mijloace de protecție a investitorilor străini în Uniunea Europeană. Rolul tratatelor bilaterale și multilaterale	228
1. Protecția investitorilor străini, din alte state membre într-un stat gazdă din UE	229
1.1. Cauzele Micula și Achmea	230
1.2. Termination Agreement	234
1.3. Mecanisme noi de protecție a investitorilor în UE	237
2. Protecția investitorilor străini prin tratate încheiate între UE și state terțe/între state membre UE și state terțe	239

VIII. Soluționarea alternativă a litigiilor de comerț internațional în Uniunea Europeană	240
1. Soluționarea alternativă a litigiilor dintre consumatori și profesioniști în UE	241
1.1. Reglementarea soluționării alternative a litigiilor dintre consumatori și profesioniști	241
1.2. SAL – noțiuni și definiții	241
1.3. Informarea consumatorilor cu privire la SAL	243
1.4. Cine soluționează litigiile prin procedura SAL?	245
1.5. Care sunt mecanismele SAL?	246
1.5.1. Cazul în care entitatea SAL propune o soluție	247
1.5.2. Cazul în care entitatea SAL impune o soluție pentru soluționarea litigiului	248
1.6. Care este rezultatul procedurii SAL?	249
1.7. SAL dintre consumatorii clienți pe piața de capital și prestatorii de servicii financiare profesioniști	252
1.8. ADR și ODR – aspecte de drept internațional privat european	255
1.8.1. Când un litigiu este transnațional?	255
1.8.2. Care litigii intră în domeniul de reglementare SAL/SOL?	256
1.8.3. Entitatea SAL competentă	257
1.8.4. Legea aplicabilă	258
2. Medierea în UE. Medierea între profesioniști conform Regulamentului P2B	261
2.1. Medierea ca metodă alternativă de soluționare a litigiilor în UE	262
2.1.1. Clauza de mediere în contractele dintre profesioniști	263
2.1.2. Prescripția extinctivă pe durata medierii	263
2.1.3. Acordul rezultat din mediere	264
2.1.4. Executarea acordului rezultat din mediere în UE	265
2.2. Medierea între profesioniști conform Regulamentului P2B	266
2.2.1. Cine poate utiliza medierea și în ce condiții?	266
2.2.2. Cine sunt mediatorii și cum funcționează?	267

IX. Societățile și dreptul internațional privat european	271
1. Ce este naționalitatea societății? Ce este legea aplicabilă?	271
2. Criterii de determinare a naționalității folosite în legislația UE	272
3. Care este utilitatea determinării naționalității și a legii aplicabile societății?	272
4. Transferul sediului social al societății	272
5. Transferul sediului social în Uniunea Europeană	274
6. Reguli cuprinse în Directiva (UE) 2019/2121 în ceea ce privește transformările, fuziunile și divizările transfrontaliere	281
7. Forme de societăți europene utilizate fără mare succes la nivelul UE	284
7.1. Grupul European de Interes Economic (GEIE)	285
7.1.1. Constituirea GEIE	285
7.1.2. Legea aplicabilă GEIE, naționalitatea și transferul sediului social	286
7.2. Societatea Europeană (SE)	287
7.2.1. Constituirea SE	287
7.2.2. Transferul sediului social al SE, naționalitatea și legea aplicabilă	288
7.3. Societatea Cooperativă Europeană (SCE)	290
7.3.1. Constituirea SCE	290
7.3.2. Transferul sediului social, legea aplicabilă și naționalitatea	291
8. Rețelele contractuale (Contractual networks) în UE	291
8.1. Ce sunt contractual networks (rețelele contractuale)?	292
8.2. Reguli de drept internațional privat european aplicabile rețelelor contractuale	293
8.2.1. Membrii rețelei legați prin contracte	293
8.2.2. Membrii rețelei între care nu au fost încheiate contracte	297
X. Întreprinderile și dreptul internațional privat european. Responsabilitatea socială a întreprinderilor (Corporate social responsibility)	299
1. Întreprinderile europene pe piața mondială. Grupurile transnaționale de societăți. Clarificări introductive	299

2. GTS și corporate social responsibility (CSR) _____	301
2.1. Reglementarea CSR la nivel european _____	302
2.2. Reglementarea soft law a CSR la nivel global _____	303
3. Poate fi un GTS răspunzător de cauzarea de prejudicii referitoare la drepturile omului și la mediul înconjurător? _____	304
3.1. Abordarea americană a răspunderii GTS _____	306
3.2. Abordarea europeană a răspunderii GTS _____	307
3.2.1. Instanța competentă conform dreptului internațional privat european pentru răspunderea GTS _____	308
3.2.2. Legea aplicabilă răspunderii GTS conform dreptului internațional privat european _____	310
3.2.3. Temeiul acțiunii în răspundere civilă delictuală pentru încălcarea drepturilor omului/regulilor de protecție a mediului _____	312
3.2.4. Spețe emblematiche soluționate de instanțe din statele membre UE _____	314
1°. Cauza Okpabi _____	314
2°. Cauza Akpan _____	316
3°. Cauza KiK _____	316
4. Evoluții la nivelul legislativ european _____	317

XI. Răspunderea delictuală a profesioniștilor/întreprinderilor în Uniunea Europeană _____

1. Clarificări introductive _____	321
2. Competența în materie delictuală conform Regulamentului Bruxelles I bis _____	322
3. Legea aplicabilă răspunderii civile delictuale conform Regulamentului Roma II _____	326
3.1. Determinarea legii aplicabile. Legea aplicabilă faptelor ilicite _____	328
3.1.1. Norma generală _____	328
3.1.2. Excepții de la norma generală _____	330
3.2. Criterii speciale de stabilire a legii aplicabile _____	331
3.2.1. Concurența neloială și actele care îngădesc libera concurență _____	332
3.2.2. Legea aplicabilă în cazul daunelor aduse mediului _____	337
3.2.3. Încălcarea drepturilor de proprietate intelectuală _____	337

3.2.4. Legea aplicabilă acțiunilor sindicale _____	339
3.2.5. Culpă în contrahendo _____	340
XII. Legea aplicabilă răspunderii pentru produse în UE _____	342
1. Legea aplicabilă răspunderii pentru produse potrivit Regulamentului Roma II _____	342
2. Reglementări europene de armonizare a legislațiilor naționale în materia răspunderii pentru produse _____	344
2.1. Noțiunea de producător a unui produs cu defecte _____	345
2.2. Exonerarea de răspundere a producătorului _____	346
2.3. Noțiunile de produs și defect al produsului _____	348
2.4. Ce se înțelege prin prejudiciu cauzat de un produs defectuos? _____	350
2.5. Condițiile răspunderii pentru produsele defectuoase _____	352
3. Răspunderea pentru produsele <i>smart</i> în UE _____	353
3.1. Ce sunt inteligența artificială și IoT? _____	354
3.2. Ce riscuri poate prezenta AI/IoT? _____	356
3.3. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate de produsele smart _____	357
3.3.1. Dificultăți întâmpinate de victima unui produs smart _____	358
3.3.2. Propuneri de reglementări europene în domeniul AI _____	361
XIII. Publicitatea comercială în dreptul internațional privat european _____	365
1. Reglementări europene privind publicitatea comercială _____	366
2. Clarificarea noțiunilor privind publicitatea comercială _____	368
2.1. Ce este publicitatea comercială? _____	368
2.2. Tipuri de publicitate comercială _____	369
2.2.1. Publicitatea comercială online _____	370
2.2.2. Publicitatea comercială audiovizuală _____	372
3. Participanții la publicitatea comercială. Participanții în publicitatea online (RTB). <i>Influencerii</i> . Rolul <i>neuromarketing</i> _____	375
4. Forme de publicitate comercială ilicite _____	378
4.1. Forme de publicitate comercială ilicite în Directiva 2005/29 _____	379
4.2. Forme de publicitate comercială ilicite în Directiva 2006/114 _____	380

4.3. Forme de publicitate comercială ilicite în Directiva audiovizualului _____	385
5. Sancțiuni aplicabile publicității comerciale ilicite conform directivelor europene și dreptului național _____	386
5.1. Sancțiunile și competența aplicării lor în temeiul Directivei 2005/29 _____	386
5.2. Sancțiunile și competența aplicării lor în temeiul Directivei 2006/114 _____	387
5.3. Sancțiunile și competența aplicării lor în temeiul Directivei 2010/13/UE revizuită 2018 _____	388
6. Publicitatea comercială și dreptul internațional privat european _____	388
6.1. Instanța competentă pentru soluționarea litigiilor referitoare la publicitatea comercială _____	389
6.2. Legea aplicabilă pentru soluționarea litigiilor referitoare la publicitatea comercială _____	390
6.2.1. Legea aplicabilă în cazul în care publicitatea comercială afectează concurența comercială _____	392
6.2.2. Cine răspunde pentru publicitatea comercială ilicită? _____	394

XIV. Arbitrajul și dreptul internațional privat european.

Recunoașterea și executarea hotărârilor în spațiul Uniunii Europene _____	395
1. Clarificări introductive _____	395
1.1. Ce este arbitrajul? Ce este arbitrajul comercial internațional în UE? _____	395
1.2. Caracteristicile arbitrajului _____	396
1.3. Natura arbitrajului. Natura arbitrajului în UE _____	396
1.4. Izvoarele arbitrajului în UE _____	398
1.5. Convenția de arbitraj și forma acesteia _____	398
1.6. Efectele convenției de arbitraj _____	399
1.7. Arbitrabilitatea litigiului _____	400
2. Arbitrajul și Regulamentul Bruxelles I bis _____	401
2.1. Soluția C.J.U.E. în cauza West Tankers _____	402
3. Legea aplicabilă pentru soluționarea litigiului prin arbitraj ____	405
3.1. Problema normelor de aplicație imediată în arbitraj ____	406
4. Recunoașterea și executarea hotărârilor arbitrale în UE ____	410

Bibliografie _____	415
---------------------------	------------